

1. Pravna i poslovna sposobnost djeteta

U Bugarskoj je najniža dob za kaznenu odgovornost 14 godina. Najniža dob u kojoj tužitelj može samostalno pokrenuti sudski postupak je 14 godina.

2. Pristup prilagođenim postupcima

Na općim sudovima ne postoji specijalizacija u području dječjeg pravosuđa. Na sudovima u kojima ima dovoljno osoblja da se zajamči načelo nasumične dodjele predmeta suci se raspoređuju u građanske i kaznene odjele i rješavaju samo te predmete. Odjeli se mogu ustrojiti na regionalnim i okružnim sudovima, a suci se u njih raspoređuju odlukom administrativnog članka suda.

U bugarskom zakonodavstvu postoji pravna definicija „djeteta“. Za postojanje kaznene odgovornosti potrebna je i minimalna dob te postoje posebna pravila kojima se regulira izricanje kazni maloljetnicima. U smislu Zakona o zaštiti djece „dijete je svaka fizička osoba mlađa od 18 godina“.

Maloljetnici se dijele u dvije skupine – od 14 do 16 godina i od 16 do 18 godina. Njihova je kaznena odgovornost ublažena u odnosu na kaznenu odgovornost punoljetnih osoba, a stupanj ublažavanja manji je u dobnim kategorijama od 16 do 18 godina.

Maloljetnici koji su navršili 16 godina mogu snositi prekršajnu odgovornost prema Zakonu o prekršajima i kaznama te prema posebnim zakonima kao što je Uredba o suzbijanju maloljetnog huliganstva.

3. Multidisciplinarni aspekti

Sve relevantne organizacije moraju koordinirati svoje aktivnosti kako bi se postiglo sveobuhvatno razumijevanje djece. Zakonom o zaštiti djece uređene su nadležnosti tijela za zaštitu djece, a to su Državna agencija za zaštitu djece, uprave socijalne skrbi na lokalnoj razini, ministar rada i socijalne politike, ministar unutarnjih poslova, ministar obrazovanja i znanosti, ministar pravosuđa, ministar vanjskih poslova, ministar kulture, ministar zdravstva i načelnici općina.

4. Osposobljavanje stručnjaka

Stručnjaci koji su uključeni u pravosudni proces moraju biti kvalificirani i imati veliko iskustvo, posebice u radu s djecom. Ne postoje pravni zahtjevi povezani s osposobljavanjem, ali gotovo svi stručnjaci pohađaju kvalifikacijske tečajeve i osposobljavanja kojima stječu posebne vještine.

S druge strane, socijalni radnici i policajci sudjeluju u raznim istraživanjima, seminarima i sastancima koje organiziraju javne ustanove, nevladine organizacije itd. Agencija za socijalnu pomoć, kao glavna državna institucija odgovorna za provedbu politike zaštite djece, na lokalnoj razini organizira brojne edukacije za usavršavanje svojih službenika – socijalnih radnika.

5. Najbolji interes djeteta

Prema Zakonu o zaštiti djece osiguravanje najboljeg interesa djeteta jedno je od glavnih načela zaštite. Najbolji interes djeteta glavno je načelo za sudjelovanje djeteta u sudskom postupku. Nacionalnim zakonodavstvom djeci se daje mogućnost proaktivne uloge, izražavanja mišljenja i sudjelovanja u donošenju odluka.

6. Pristup pravnim lijekovima

Zakonom o zaštiti djece propisano je da dijete ima pravo na pravnu pomoć i žalbu u svim postupcima koji su povezani s njegovim pravima ili interesima. Poslovno nesposobna djeca mogu podnijeti pritužbe i žalbe preko roditelja ili pravnih zastupnika koji u njihovo ime ostvaruju njihova prava. Zakonodavstvom se tim zastupnicima omogućuje da donose odluke, a da pritom paze na najbolji interes djeteta. U slučaju djeteta žrtve koje odluči odustati od kaznenog progona tužitelj može poduzeti progon u ime djeteta pokretanjem istražnog postupka.

Ne postoje posebna pravila o pravnoj pomoći za djecu. Primjenjuju se opća pravila iz Zakona o pravnoj pomoći.

7. Budući napredak

Ministarstvo pravosuđa, uz sudjelovanje šireg kruga dionika, izradilo je prijedlog novog *Zakona o odstupanju od kaznenog postupka i izricanju odgojnih mjera maloljetnicima*. Tim se prijedlogom zakona nastoji potaknuti zakonito ponašanje maloljetnika koji su u sukobu sa zakonom i osigurati potporu za njihovu integraciju u društvo izricanjem stegovnih mjera i za uključivanje u odgovarajuće obrazovne programe. U skladu s međunarodnim standardima i najboljom praksom prijedlogom zakona uređuje se novi sustav mjera za prevenciju sekundarnih i ponovljenih kaznenih djela za maloljetnike s protupravnim ponašanjem.

Bitan element predloženih zakonskih izmjena je i predviđena mogućnost korištenja medijacije. Time će se omogućiti uvođenje restorativne pravde pri izdvajanju maloljetnika iz kaznenog postupka kako bi se postiglo otklanjanje štete prouzročene protupravnim ponašanjem i, koliko je to moguće, uspostavio odnos između počinitelja, žrtve i društva.

8. Obiteljski život

Bugarsko zakonodavstvo o posvojenju revidirano je kao posljedica ratifikacije Konvencije o zaštiti djece i suradnji u vezi s međudržavnim posvojenjem (Haška konvencija). Izmjenama je kao uvjet za dopuštenje potpunih posvojenja uveden upis posvojenja i posvojitelja u posebne očevidnike. Iznimka od tog pravila predviđena je kod posvojenja djeteta bračnog druga te kad baka i djed posvajaju unuče.

Prema bugarskom zakonodavstvu posvojenje može biti „potpuno“ ili „jednostavno“:

U slučaju **potpunog posvojenja**, između posvojenika i njegovih potomaka s jedne strane i posvojitelja i njegovih srodnika s druge strane, nastaju prava i obveze koji postoje među srođnicima po podrijetlu, dok prava i obveze između posvojenika i njegovih potomaka u odnosu na njihove srođnike po podrijetlu prestaju.

U slučaju **jednostavnog posvojenja** prava i obveze koji postoje među srođnicima po podrijetlu nastaju samo između posvojenika i njegovih potomaka s jedne strane i posvojitelja s druge strane, dok i dalje ostaju prava i obveze između posvojenika i njegovih potomaka u odnosu na njihove srođnike po podrijetlu.

Roditeljska prava i obveze prelaze na posvojitelja.

Pravosuđe prilagođeno djeci u Bugarskoj (324 Kb)

Posljednji put ažurirano: 05/10/2023

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća država članica. Prijevode je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska komisija ne preuzima nikakvu odgovornost za informacije ili podatke sadržane ili navedene u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.